

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

מי מקריב בבמה בזמן היתר הבמות

נאמר, "וְזָרַק הַכֹּהֵן אֶת הַדָּם עַל מִזְבֵּחַ ה' פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְטִיר הַחֶלֶב לְרִיחַ נִיחֹחַ לַה'", ללמד, שרק במזבח שבעזרה העבודה טעונה כהונה, אבל בבמות [בזמן היתר הבמות], העבודה כשרה גם

בזרים, ואפילו בעבדים.

ולדעת רבי יהודה, אם היה כתוב זה לבדו, היה מקום לומר, שאמנם בבמה העבודה כשרה בזרים, אבל טעונה בכורות, כמו שהיה קודם הקמת המשכן. ורק משום שנאמר, "אִישׁ כָּל הַיִּשְׂרָאֵל בְּעֵינָיו", למדנו, שהעבודה כשרה בבמה אף בזרים

שאינם בכורים.

ערל שנטמא במת מקבל הזאה

הנטמא במת, צריך שיזו עליו שתי הזאות ממי חטאת לטהרו, הזאה ראשונה תהא מיום השלישי לטומאתו, והזאה שניה תהיה ביום הרביעי שאחר ההזאה הראשונה, [כך שאם היו עליו פעם ראשונה ביום השלישי לטומאתו, יזו עליו פעם שניה ביום השביעי].

ומי שהיה ערל כשנטמא, והיזו עליו לטהרו קודם שנימול, הרי זה טהור מטומאתו, [ומותר לגעת בקדשים].

שכן מצינו בביאת הארץ, שהיו רובם טמאי מתים, [שמתו אבותיהם כל ארבעים שנה במדבר, ונטמאו בהם]. **והיו רובם ערלים, ונימולו באחד עשר בניסן,** שנאמר אחר עוברם את הירדן, "וַיַּעַשׂ לוֹ יְהוֹשֻׁעַ חֲרָבוֹת צָרִים וַיִּמָּל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל גְּבַעַת הָעֲרָלוֹת", [ובעשרה בניסן עברו את הירדן, ובאותו יום היו עייפים מהדרך, ואם כן לא נימולו אלא למחרת].

ואף על פי שלא מלו אלא באחד עשר בניסן, **עשו כולם את הפסח בטהרה,** שנאמר, "וַיִּחַנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגִלְגָּל וַיַּעֲשׂוּ אֶת הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בְּעָרֵב בְּעֲרָבוֹת יְרִיחוֹ", **ואם כן,** על כרחך **קיבלו הזאה ראשונה בעודם ערלים,** כי אפילו אם היתה הזאה שניה בארבעה עשר בניסן, היתה הזאה ראשונה בעשרה בניסן, קודם שנימולו.

באו לשילה

לאחר ארבע עשרה שנה של כיבוש וחלוקה, העמידו את המשכן במקום קבע בשילה, ואז נאסרו הבמות, כי על היתר הבמות נאמר, "אִישׁ כָּל הַיִּשְׂרָאֵל בְּעֵינָיו. כִּי לֹא בָאתֶם עַד עֵתָה אֶל הַמִּנְוָחָה", אבל משבאו אל המנוחה, היא שילה, **נאסרו הבמות.**

ובשילה לא היה משכן מקרשים כמו במדבר, אלא **הקירות היו מבניין של אבנים, ורק הגג היה מיריעות כמו במדבר.** [ודבר זה למדו חכמים מתוך הפסוקים הבאים, האמורים על משכן שילה: (א) "וַתִּבְאֶהוּ בֵּית ה' שְׁלוֹ", משמע שהיה בית. (ב-ג) "וַיִּטֹּשׁ מִשְׁכַּן שְׁלוֹ אֶהֱלֶה שְׁכֵן בְּאֲדָם", "וַיִּמָּאֵס בְּאֶהֱלֶה יוֹסֵף וּבִשְׁבֶט אֶפְרַיִם לֹא בָחַר", משמע שהיה אוהל. הא כיצד, לא היתה שם תקרה, אלא בניין של אבנים מלמטה, ויריעות מלמעלה].

קדשי קדשים היו נאכלים לפני מן הקלעים,

כמו בשאר מקומות שהיה המשכן.

אבל קדשים קלים ומעשר שני היו נאכלים אף חוץ לעיר, בכל מקום שממנו היתה העיר נראית.

ונחלקו חכמים מניין הדין הזה למד:

לדעת רב אושעיא – הדין הזה למד מהכתוב, "הַשֹּׁמֵר לְדָף פֶּן תַּעֲלֶה עֲלֵתֶיךָ בְּכָל מְקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה", כלומר דווקא את ההעלאה אין לעשות בכל מקום אשר תראה, [והוא הדין לשאר עשיות הקרבן, שהוקשו להעלאה, שנאמר "שֵׁם תַּעֲלֶה עֲלֵתֶיךָ וְשֵׁם תַּעֲשֶׂה"], אבל לאכול את הקדשים הקלים מותר בכל מקום אשר תראה, והכוונה לכל מקום שתראה משם את שילה.

ולדעת רב אבדימי בר חסא – יש ללמוד זאת מהכתוב הקורא למקום הסמוך לשילה "וַיִּסַּב

הַגְּבוּל מִזְרְחָהּ תִּתְּנֶנָּה שְׁלֵה", לשון "וַיָּרֶב בְּבֵת יְהוֹדָה תִּתְּנֶנָּה וַתִּתְּנֶנָּה", ונקרא כן, על שם שכל הרואה את שילה משם, נזכר ששם היה מקום אכילת קדשים, וחרב, ומכאן שהקדשים היו נאכלים במקום ראיית שילה.

ולדעת רבי אבהו – זהו מה שנאמר ליוסף בברכותיו של יעקב, "**בְּן פֶּרֶת יוֹסֵף**" לשון פריה ורביה כלומר תתרבה מקום אכילת הקדשים במשכן שילה שיהיה בנחלת יוסף ותהיה בכל מקום ראיית העין וזאת על שום "**בְּן פֶּרֶת עָלַי עֵינִי**" כלומר בזכות שלא רצה להסתכל בעיניו על אשת אדוניו שאינה שלו זכה שיאכלו קדשים בגבולו כמלא העין.

ולדעת רבי יוסי ברבי חנינא – זהו מה שנאמר ליוסף בברכות משה, "וּמִמֶּנֶּה אֶרֶץ וּמִלְאָהּ וַיִּצְוֶנּוּ שְׂכָנֵי סָנָה תְּבוֹאֲתָה לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקִדְקִד נְזִיר אֶחָיו", על ידי רצונו שהתגבר על יצרו, שלא להנות ממה שאינו שלו, זכה, שעל ידי ראיית שילה שבנחלתו, נאכלים קדשים גם בנחלות אחרים.

מה נחשב מקום הרואה את שילה

תנא: רואה שאמרו כל שהוא רואה ואין דבר המפסיק בינו לבין שילה. [אמר ליה רבי שמעון בן אליקים לרבי אלעזר, כגון בי כנישתא דמעון (=בית כנסת של מעון), שמשם היו רואים את שילה, ולא היה דבר מפסיק.

אמר רב פפא: רואה שאמרו לא רואה כולו, אלא **אפילו רואה מקצתו.**

ובשני המקומות הבאים הסתפקו חכמים אם קדשים קלים היו נאכלים:

ספק רב פפא – **מקום שרואה ממנו את שילה, בעמידה אבל לא בישיבה.**

ספק רבי ירמיה – **נחל, שהעומד על שפתו רואה משם את שילה, אבל מתוך הנחל עצמו אינו רואה את שילה.**

מקומות ששרתה שכינה בישראל

בשלשה מקומות שרתה שכינה על ישראל: (א) **בשילה.** (ב) **בנוב וגבעון.** (ג) **בבית עולמים.**

לדעת רבי – בכולם לא שרתה שכינה אלא בחלקו של בנימין, שנאמר, "לְבִנְיָמִן אָמַר דָּוִד הִ' יִשְׁכֵּן לְבֵטֶחַ עָלָיו חֲפָף עָלָיו כָּל הַיּוֹם וַיְבִין כְּתָפוֹ שָׂכָן", ללמד שכל חפיפות של שכינה, לא יהיו אלא בחלקו של בנימין. שכך יש לדרוש את הכתוב הזה. "חֲפָף עָלָיו", זה העולם הזה, שבכל מקום ששרתה בו שכינה, היה בחלקו של בנימין, ובכלל זה, שילה נוב וגבעון ובית עולמים. "כָּל הַיּוֹם", אלו ימות המשיח, שגם המקדש העתידי בימות המשיח, יהיה בחלקו של בנימין. "וַיְבִין כְּתָפוֹ שָׂכָן", זה העולם הבא, שגם המקדש העתידי לעולם הבא, יהיה בחלקו של בנימין. [ואף שלא היו כל המקומות הללו בנחלת בנימין, מקום המקדש שעליהם היה מנחלת בנימין, שהיתה רצועת קרקע נמשכת מנחלת בנימין עד מקומות המקדש הללו, והיתה כולה שייכת לנחלת בנימין].

ולדעת תנא קמא – המקומות הראשונים ששרתה שכינה על ישראל לא היו מנחלת בנימין ורק המקדש שבירושלים היה בנחלתו שכך יש לדרוש את הכתוב הנ"ל "חֲפָף עָלָיו", זה מקדש ראשון שהיה בנחלת בנימין. "כָּל הַיּוֹם", זה מקדש שני שהיה בנחלת בנימין. "וַיְבִין כְּתָפוֹ שָׂכָן", אלו ימות המשיח, שגם המקדש השלישי, העתידי להיות בימות המשיח, יהיה בחלקו של בנימין.

-

כשאביי אמר לפני רב יוסף, דבר שלא היה נראה נכון בעיניו [של רב יוסף], אמר, חד ברא הוה ליה לכייליל [=בן אחד יש לו לכייליל, אביב של אביי] ולא מיתקן [=ואינו הגון].

כמה שנים היה אוהל מועד בכל מקום

א. במדבר היה המשכן 39 שנים.

שכן בשנה ראשונה לצאת בני ישראל ממצרים עשה משה את המשכן, ובשנה השניה הקימו, שנאמר, "וַיְהִי בַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיית בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ הַיּוֹקֵם הַמְּשֻׁכָּן", ובני ישראל היו במדבר ארבעים שנה, נמצא שהמשכן עמד במדבר ארבעים שנה חסר אחת.

ב. בגלגל היה אוהל מועד ארבע עשרה שנה.

מאז שנכנסו ישראל לארץ, ועד שגמרו לכבוש אותה ולחלקה, היה אוהל מועד בגלגל, וארבע

עשרה שנים ארך הזמן הזה.

ללשון ראשון – יש להביא ראיה לדבר, מדברי כלב, שכשבא ליהושע, להתחיל בחלוקת הארץ, אחר תום שנות כיבושה, בא כלב, ותבע את חברון שנתנה לו ממשה, וכך אמר כלב בדבריו, "בן ארבעים שנה אנכי בשלח משה עבד ה' אתי מקדש ברנע לרגל את הארץ ואשב אתו דבר פאשר עם לבבי ... ועתה הנה החייה ה' אותי פאשר דבר זה ארבעים וחמש שנה מאז דבר ה' את הדבר הזה אל משה אפר הלך ישראל במדבר ועתה הנה אנכי היום בן חמש ושמונים שנה" למדנו מדבריו שחלוקת הארץ היתה ארבעים וחמש שנה אחר שילוח המרגלים, ומבואר בכתובים שאחר שילוח המרגלים שהו ישראל במדבר עוד שלושים ושמונה שנה, נמצא שכיבוש הארץ ארך עוד שבע שנים עד שהחלו בחלוקה, ומתוך שלא למדנו מהכתובים אלא את שנות הכיבוש, ולא נתפרשו שנות החלוקה, מסתבר ששוים היו, ומכאן ששנות הכיבוש והחלוקה היו ארבע עשרה.

וללשון שני – יש ללמוד ששנות הכיבוש והחלוקה היו ארבע עשרה, ממה שנאמר ליחזקאל, "בְּעֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנָה לְגְלוּתֵנוּ בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ [עשור לחודש של שנת היובל קרוי ראש השנה, ואם כן דברים אלו נאמרו לו בשנת היובל] **בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה אַחַר אֲשֶׁר הִכְתָּה הָעִיר בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הִיָּתָה עָלַי יָד ה' וַיָּבֵא אֹתִי שָׁמָּה"**, שכן הכתוב הזה מלמד, שהחורבן היה בשנת 36 ליובל, [ולכן ארבע עשרה שנה אחר כך היה יובל]. ולא יתכן שתהיה שנת החורבן בשנת 36 ליובל, אלא אם כן החלו למנות שמיטים ויובלות ארבע עשרה שנה אחר כניסתם לארץ.

שכן הבית נבנה 480 שנה אחר יציאת מצרים, ועמד 410 שנים, נמצא שמביאת הארץ [שהיתה ארבעים שנה אחר יציאת מצרים], ועד החורבן, 850 שנה, שהם בדיוק 17 יובלות, ואם חל היובל האחרון 14 שנה אחר החורבן, על כרחך גם היובל הראשון נדחה 14 שנה, ולא החלו למנות אלא 14 שנה אחר ביאתם לארץ.

ומכאן, שלא תם הכיבוש והחלוקה עד סוף ארבע עשרה שנה.

ד. בנוב וגבעון היתה הבמה הגדולה חמישים ושבע שנים.

שכן ביום מיתת עלי הכהן, שהוא יום מלוכת שמואל, חרבה שילה, ובא המזבח לנוב, וכשמת שמואל, חרבה נוב [על ידי שאול], ובא המזבח לגבעון, ושהה בו עד השנה הרביעית למלכות שלמה, שבנה אז את הבית, שנאמר "וַיִּחַל לְבָנוֹת בְּחֲדָשׁ הַשָּׁנִי בַּשָּׁנִי בַּשָּׁנִי אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ".

וכך הוא חשבון השנים ממות עלי ועד שנת ארבע לשלמה:

ממות עלי עד שהביא דוד את הארון לירושלים – 20 שנה שכן אחר שגלה הארון בימי עלי, שהה בגלותו 20 שנה, שנאמר, "וַיְהִי מִיּוֹם שָׁבַת הָאָרוֹן בְּקִרְיַת יְעָרִים וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים וַיְהִיו עֶשְׂרִים שָׁנָה וַיָּנְהוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי ה'" ואז באותה שנה כשמלך דוד בירושלים, העלה את הארון לירושלים. [ובאותם עשרים שנה מלך שמואל 10 שנים לבדו ושנה אחת מלך שאול עם שמואל ושתי שנים מלך שאול לבדו ושבע שנים מלך דוד [בחרון].

וממלכות דוד בירושלים עד מותו – 33 שנה, שנאמר, "וַהֲיָמִים אֲשֶׁר מָלַךְ דָּוִד עַל יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ שֶׁבַע שָׁנִים וּבִירוּשָׁלַם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים". [סך הכל 53 שנה מאז גלות הארון שאז חרבה שילה]

ומתחילת מלכות שלמה עד שבנה את המקדש – 4 שנים, [כמבואר לעיל], סך הכל, מחורבן שילה ועד בנין המקדש, היו 57 שנה, ואלו הם ימי נוב וגבעון.

ג. בשילה היה המשכן 369 שנה.

שכן מיציאת מצרים ועד השנה הרביעית למלכות שלמה שאז בנה את הבית היה 480 שנה, הוצא מהם 40 שנה שהיו במדבר, 14 שהיו בגלגל, ו-57 שהיו בגבעון. נשאר בידך 369 שנה שהיה המשכן בשילה.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

מותר להפיץ שלא למטרה מסחרית

לקבלת קבצים אלו בוואצאפ

שלחו הודעה למספר 050-6877088

[לרכישת בקיצור על מסכת זבחים](#)

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)